

Naujienu Antroji Dalis

NR. 665

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIX METAI

SERVANTESAS

Mykolas Servantesas yra vienas didžiausių ispanų rašytojų. Jį pažįsta kiekvienas ispanas. Jis yra pagarsėjęs ir už Ispanijos sienų. Jis yra žinomas visame pasaulyje. Jau ištiesi trys šimtai metų jo vardas kartojamas beveik kiekviena pasaulio kalba.

Ispaniškai jis vadinasi Don Miguel de Cervantes Saavedra. Tai būtų Ponas Mykolas, Cervanteso ir Saavedros sūnus. Anksčiau ir lietuviai jo pavardę rašydavo Cervantes, arba net Cervantes'as. Bet ispaniškai "c" neištariama taip, kaip lietuviškai "c", tse. Ispaniškai "c" šiuo atveju yra panaši į minkštąją lietuvišką "z". Ispaniškai "c" greičiau skamba, kaip lietuviškoji "s". Jei kitakalbes pavardės rašome pagal ištariamą gimtoje kalboje, tai lietuviškai tiksliausia bus Cervantes'o pavardę rašyti Servantesas.

Servantesas yra daug parašęs. Jis paliko romanų, novelių ir poezijos. Savo kurybą Servantesas pradėjo poezija, o baigė didžiuoju romanu "Don Kichotas". Ispanams yra gerai pažįstamos jo novelės. Kai kurios ispanų kartos išleidžia net po kelias Servanteso novelių laidas, bet kitoms mažiau jos patinka. Bet "Don Kichotas" skaito kiekviena ispanų karta, nuolat leidžiamos naujos jo laidos.

Ilgus metus lietuviams Servantesas buvo beveik nepažįstamas. Servanteso raštus skaitė tik lietuviškoji inteligentija, pramokusi svetimas kalbas, arba į Ispaniją ar Pietų Ameriką patekęs retas lietuvis. Kartas nuo karto vienas kitas lietuviškas dienraštis išversdavo trumpą Servanteso palikimo gabalėlį, dažniausiai "Don Kichoto" ištrauką, bet ištieso veikalo nebuvo.

Tiktai paskutiniiais nepriklausomos Lietuvos metais buvo išverstas "Don Kichotas". Jį vertė rašytojas Pulgis Andriusis ir A. Churginas. Andriusis vertė tekstą, o lengvą plunksnų turis Churginas vertė eilėraščius. Karas neleido šiai "Don Kichoto" laidai plačiau praplėsti.

1960 metais Lietuvoje išleista nauja "Don Kichoto" laida, du tomai. Leidinyje pažymėta, kad eilėraščius vertė A. Churginas, bet nei vienu žodžiu netogu užsiminti apie Andriųšį, šio įdėtą darbą, tarytum jo vertimu leidėjai būtų visai nesinaudoję. Okupantams nepatogu užsiminti apie Ankruišį. Mokinys klasėje galėtų užklausti mokytoją, kas yra Don "Kichoto" vertėjas, kur jis gy-

(Nukelta į 3 psl.)

Trys Baltijos sesės — latvė, lietuvė ir estė

Dienu Skeveldros

1. Kaip jau žinoma, balandžio 4 ir 5 d. d. Vilniuje vyko vad. kūrybinių darbuotojų (skaityk: "partinis ir tarybinis aktyvas" + rašytojai, dailininkai, muzikai, žurnalistai) pasitarimas. Kalbėjo partijos tūzas Barkauskas. Pranešime sakoma, kad "austringais plojimais" susirinkusieji dail. (skulptoriaus ir meno akademijos dėstytojo J. C.) Mikėno pasiūlymą... Na, ir kągi jis tokio pasiūlė? Ogi "garbės prezidiuman išrinkti N. Chruščiovą"...

Beje, būdinga ir tai, kad "pasitarimo" įvyko... r-u-s-ų teatre. Juoba ir rusų okupantų biznio reikalais (lietuviška tebuvo "pasitarimo" kalba).

Gal bus įdomu žinoti, kad, kaip Tass praneša, į Sovietų Sąjungos visuotinį dailininkų suvažiavimą atsilankė ("garbės prezidiume", aišku), be kitų, ir žvalgybos bei saugumo ministrai. Tai bent "dailininkai", tai bent "spalvų" spektras!

Bet grįžkime pas "drg" Barkauską. Iš anksto buvo aišku, kad gaus "į kailį" Lankauskas, Dautaras, Rimkevičius (už "Kanonadą"), dail. Kisaras, Aleškevičiūtė, Žilytė, krit. Ambrasas, krit. Lankutis.

Bet staigmena Mieželaičio "nuleninimas" (prieš metus Lenino premija, o dabar už "Autoportretą" boksas, nes "nukryptą" boksas, o ja išsiuntusi emėsi rašyti rašą Zubovui, ir šios heroidos (meilės laiško! J. C.) metu staiga pajuto reikalą atsitolti; nuėjo tad į slaptą užkamburiuką. Apie aštuntąją suėjo ministrai su savo portfeliais, idant kaip paprastai kartu su ja dirbtų. Neradė josios kokią valandą lūkuriauna, bet, kai ir toliau nepasirodo, kamerdineris Z-

... užsienio reakcionieriai su entuziazmu sutiko rašytojo Sirijos Giros romaną "Voratikliai draikės be vėjo". Šis kūriny, ne be komentaru, žinoma, buvo skubotai per-

spausdintas reakcinės emigracijos spaudoje. Buržuaziniai nacionalistai išreklamavo jį kaip vieną "objektyviausių" informacijų apie gyvenimą Tarybų Lietuvoje.

Gaus brž. J. Kardelis nuo Giros už "Voratiklių" perspausdinimą Kanados "Neprik. Lietuvoje". Bet... kaip dabar są "Pergalės" reklamuotu nauju ("soc-realistiniu") Giros romanu "Štai ir viskas", kuriame autorius pasisako prieš (ir tai visų pirma!) trenitinius, caro emigraciją, rasinę diskriminaciją (į Paryžiaus burdelius, kur lankosi JAV karininkai, neleidžiama juodukų) ir t. t.

Romanas "Štai ir viskas" spausdinama gen. Michailovo "Tėvynės Balse".

2. Paryžiaus "Kultūra", minėdama Stalino mirties dešimtmetį, o eventualiai ir neišvengiamą satrapo Nikitos galą, kartoją J. Ursyn Niemcewicz'iaus "Pamiętniki czasow moich", kur aprašoma Šiaurės Kleopatros (arba; Paleistuvės soste ir t. t.) — carės Kotrynos mirtis:

"1796-ųjų lapkričio 16-ktąją carė kaip paprastai naktį praleido vienoje lovoje su Zubovu, pasikėlė anksai ir guvėveika išgėrė 2 puodus kavos, juokavo su savo rūbininke, o ją išsiuntusi emėsi rašyti rašą Zubovui, ir šios heroidos (meilės laiško! J. C.) metu staiga pajuto reikalą atsitolti; nuėjo tad į slaptą užkamburiuką. Apie aštuntąją suėjo ministrai su savo portfeliais, idant kaip paprastai kartu su ja dirbtų. Neradė josios kokią valandą lūkuriauna, bet, kai ir toliau nepasirodo, kamerdineris Z-

(Nukelta į 2 psl.)

PRIEŠ 100 METŲ

(Atkelta iš 4 psl.)

kūnino intervencija ambasadoje, nes britų ambasadorius jam pareiškė, kad negalys laivo kapitona ir įgulą priversti tęsti plaukimą, nors laivui buvo iš anksto sumokėta. Žygio vadovybei patarė kreiptis į Kopenhagoje buvusius agentus firmos, kuriai priklausė laivas "Ward Jackson". Paaikškėjo, kad šie agentai tuo pat metu buvo ir Rusijos laivyno teikėjai — ruošė anglų krovinį Rusijos kreiseriui, kuris turėjo atplaukti į uostą, ir tatai nieko gera nelėmė.

Po aršių derybų šie agentai išpareigojo tiktai jau su danų įgula laivą "Ward Jackson" nuplukdyti į Danijos uostą Malmö; nerasdami geresnės išieities, legionieriai turėjo su šiuo sutikti. Po devynių dienų nuo išplaukimo iš Southend uosto garlaivis atsidūrė Malmö'je. Žygio dalyviai išlipo į sausumą ir čia vietos visuomenės buvo džiaugsmingai sutikti. Legionieriai neatsisakė siekti savo tikslo, kai švedijoje reikėsi palankios žygiui nuotaikos ir vietos valdžia iš pradžių žiūrėjo į šį žygi pro pirštus. Bet Vladislovas Mickevičius jo draugu — švedu buvo išpėtas, kad, jeigu garlaivis tuojau neišplauks į jūrą, tai vėliau jau nebus įmanoma. Mickevičius primygtinai siekė, kad visų pirma iš vadovybės būtų pašalintas Lapinskas, kuris laivo postovių metu girtavimu ir smuklių lankymu įrodė, kad būti vadu netinka, o nedelsiant reikėjo išplaukti iš Malmö, nes jūra buvo laisva ir arti krantų nebuvo jokių rusų laivų. Čia pat Bakūninas tvirtino, kad po nuosirdaus pasikalbėjimo iš švedų karaliaus patyrė, kad iš Stockholm arsenalo bus galima pigia kaina įsigyti senų šautuvų ir kanuolių, paskirti nuskaudinti; taigi patarė iki tol išplaukiamą sulaukyti. Demontavičius ir kiti žygio dalyviai rėmė Bakūniją; dėl to Mickevičius pateikė protestą: "Žygio žemaitijon sulaikymas švedijos uoste yra žygio pradžis; nenorėdama imtis atsakomybės dėl neišvengiamai liūdny tokio nusistatymo pasekmių, pareiškiu, kad iš pareigų pasitraukiu ir tuojau iš Stockholm sekvestravu.

Neišsipildė taip pat ir pažadas Bakūniniui parduoti ginklų iš švedų arsenalo. Sumažėjo ir skaičius žygio dalyvių, nusivylusių ligšioline nesekme ir prisilėgtų negeromis žiniomis iš Lenkijos. Nepaisydami nepalankių sąlygų, Demontavičius ir Lapinskas dar kartą ryžosi

desantui, šiuo kartu jau be Bakūnino, kuris pasiliko Stockholme. Už gautus iš švedų sugrįžti į Angliją pinigų buvo nupirkti ginklų, pasamdytas danų garlaivis "Emilija" ir ši karta, jau išlaikant pilną atsargumą, birželio pradžioje išplaukė į Baltiją. "Emilija" turėjo išlaukti į Kuršių jūlką ir čia specialiomis valtimis (šalupomis) savanoriai turėjo išsikelti į Rytprūsių žemę ir, vengdami sargybių, keleto valandų žygiu nakties prieblandoje pasiekti Lietuvos sieną.

Kai "Emilija" priartėjo prie kranto, maža valtim iš garlavio buvo pasiūsta keleto žmonių žvalgyba, kuri, išžvalgiusi krantą, saugiai sugrįžo į laivą. Šie žvalgai turėjo įsijungti į pirmąjį būrį ir lydėti į krantą. Nedelsiant buvo nuleista į vandens šalupa, į kurią sulipo 32 kariai. Į Humberge nupirktą, bet neišmėgintą šalupą iš karto pradėjo veržtis vanduo ir šalupa ėmė grimzti. Pagal atsiminimus žygio dalyvio Vladislovo Marcinkovskio, kuris buvo lydėjusioje šalupa valtyje, įvykis vystėsi žaibo greitumu: "Šalupa nugrimzdo iki bortų. Šalupa buvo nauja ir vanduo jon veržėsi iš visų vietų; be to svoris žmonių, apkrautų kuprinėmis, šautuvais, revolveriais, apkabomis su patronais, kardais, buvo didelis. Tad po keleto akimirksnių jau girdimas pavojaus šauksmas: skęstame! Pulkininkas įsako visus maršus mesti į jūrą. Keletas tatau vykdo, bet dar laiko už diržų. Šaukiama, kad visiškai paleistų. Susijaudinimas auga. Iš visų jėgų šaukiame laivą, kad prie mūs priartėtų, nes dėl priešingo vėjo patys negalim prie jo priartėti. Garlaivis tolsta. Didžiausia nevilts įsivyrąja šalupoje, kuri netrukus prisipildė vandens. Irkluojama visomis išgalėmis. Staiga sklinda bausis išgasties šauksmas ir nelaimingieji savanoriai grimsta gelmėn. Iš visų pusių girdimi šauksmai žūstančiųjų, kuriems, deja, negalime suteikti pagalbos... Šauksmai mažta ir pagaliau viskas nuskausta tyloje".

Žuvo 24 savanoriai: 8 lenkai, 10 prancūzų, 4 italai ir 2 šveicarai. Aštuoni išsigelbėjo ir buvo paimti į laivą. Nepaisydami šios nelaimės, keletas karininkų norėjo mėginti pasiruošti naujai keltis į krantą, bet jūra buvo banguota ir artėjo rytas. "Čia kažkuris prakeikimas mūsų žygi buvo užgriuvęs" — sako tasai pats dalyvis savo atsiminimuose.

Dvyliką birželio dieną garlaivis "Emilija" pradėjo kelionę atgal. Po 2 dienų priartėjo prie Gotlando salos krantų. Išsikankinę ir alkani savanoriai išlipo į krantą. Švedų valdžia juos internavo miestely Visby; vėliau valdžios įsakymu švedų korvetė "Orado" juos paėmė ir nuplukdė tiesiog į Angliją. Išlipo Woolwich'e — savo žygio nesekmių prisilėgti, nusiminę ir be skatiko kišenėje. Nedelsiant anglų suruošta rinkliava padėjo jiems išverti sunkias pirmąsias dienas. Ir taip pasibaigė Baltijos žygis, 1863 m kovo mėn.

Mrs. Hattie Cooper, astronauto motina, patenkinta žypsi, pamąčius per televiziją kuogeriausiai nusisekusi kelionės pradžia.

pradėtas Anglijoje garlaiviu "Ward Jackson".

Organizatorių ir vadovų tarpusavio ginčai, ieškant kaltininkų ir nesėkmės priežasčių, pabaigė šį tragiską epizodą, susijusį su sausio mėn. sukilimu. Ar buvo čia kalti, kaip teigė Mickevičius, Bakūninas ir Lapinskas, ar, kaip įrodinėjo Bakūninas, buvo kaltas Cverciakėvičius, netinkamas vadovybės parinkimas, lengvabūdiškumas, pakankamos konspiracijos ir brangaus laiko gaišinimas stovėjimams — tikriausioji priežastis betgi bus buvęs garlavio kapitono elgesys ir visagalė Rusijos ambasadoriaus presija. Vėlesnieji istorikai prie šių aplinkybių priskiria ir tokią nelaimę, kad pulkininko Lapinsko adjutantas Steponas Polles buvo Rusijos šnipas, o ir jisai pats (Lapinskas) po nevykusio žygio į Kaukazą (matyt, dėl sunkios materialinės padėties) pateikė Rusijos ambasadai memorialą, kaip pasigrobtį Vakarų Kaukazą. Jeigu šis faktas būtų buvęs žinomas žygio organizatoriams, be abejo žygio vadovavimas Lapinskui nebūtų buvęs patikėtas.

Nežiūrint kritikos bei kaltinimų, šis apgailėtinais nesėkmingas žygis betgi labai reikšmingai įsiterpia į prieš 100 metų Lietuvoje įvykusį sukilimą prieš pavergėją sarą Rusiją ne tiek tuo, kiek čia 200 ginkluotų savanorių galėjo nulemti kovą prieš caro armiją, bet tuo, kokios anuomet idėjos ir nusistatymai vyravo Europos Vakaruose: vakarų Europos tautų (prancūzų, italų, šveicarų ir kt.) savanoriai su ginklu rankose jungiasi į kovą, kad išvaduotų caro Rusijos pavergtas tautas bei valstybes — Lietuvą, Lenkiją.

Kai po Pirmojo Pasaulinio karo išsivadavusios iš pavergi-

mo ir tapusios nepriklausomomis Lietuva ir Lenkija vėl to paties aziatiško despoto tiktai jau raudono Rusijos bolševikų, yra pavergtos, Lietuva iš Vakarų realios tautos nesulaukia, tarsi, po 100 metų tautų laisvė būtų jau laidojamoji svoka. Be to štai 100 metų Lietuvos sukilimo sukakties proga Vilniaus teatro patalpoje susirinkę raudonojo okupanto, deja, lietuviški bendrininkai žiugždos žodžiais pakankamos konspiracijos ir 100 metų sukilimo dalyvių — lenkų, lietuvių, baltarusių, rusų "krauju sutvirtinta draugystė gražiausiais žiedais pražydo šiandien", o tie žiedai — Katy-nas, Pravėniškės, Rainiai, Painevėžys, šimtai tūkstančių tebežudomų vergų stovyklose, betremiami "savanoriai" į Kazachstano ir Karelijos plėšinius, siautėją rusifikacijos ir tautos naikinimo muravjovčina.

Ar galima įsivaizduoti didesnes patyčias iš kraujo žuvusių kovotojų, dėl tautos laisvės, kai ant Muravjovo - Koriko nužudytų sukilimo vadų Kalinausko ir Sierakausko Vilniuje paminklinės lentos jų nužudymo aikštėje raudonieji muravjovai deda vainiką?

(Naudota Čiolkošenės straipsnis iš lenkų savaitraščio "Tydzien Polski", Londone).

"NAUJIENOS" KIEKVIENO MĖNESIO MOKAS IR BICIVULIS

SKAITYK KASDIEN NAUJIENAS IR TENYK SKAITIS

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 18, 1963

Šokit, šokėjėliai, pūskit dūdorėliai (2) PAŠNEKESYS SU MUZIKU JONU ZDANIUM

Antroje JAV ir Kanados Lietuvių Tautinių Šokių Šventėje, kuri įvyks Čikagoje, liepos mėn. 7 d., šokiams gros simfoninis orkestras. Ne šimto, ne penkiasdešimties instrumentų, o dvidešimt aštuonių, bet vis dėlto simfoninis orkestras! Ir tai atsitiks bene pirmą kartą mūsų tautinių šokių demonstravimo istorijoje.

Anąj vakarą taigi ir užsukome pas muziką Jona Zdanį, artėjančios šventės orkestratorių ir dirigentų pasisėkėjome šiomis temomis.

— Mažesnėse grupėse tautiniams šokiams dažniausiai akomponuoja akordeonas. Nėbereikia nė sakyti, kad tai nėra mūsų liaudies instrumentas. Gal būt patį tinkamiausią būdą tautiniams šokiams akomponuoti neseniai Lietuvoje pradėjo praktikuoti muziko J. Švedo vadovaujamas ansamblis. Tai lietuviškų instrumentų orkestras. Kanklės, skudučiai, rageliai... Pasiklausykite, kaip šioji muzika skamba, — J. Zdanis uždeda prekybininko J. Karvelio reprodukuotą ir išleistą J. Švedo vadovaujamo ansamblio Lietuvoje įgrotą plokštelę.

— Šis orkestras lietuvių tautiniams šokiams grojo Maskvoje. Manau, kad yra apie penkiasdešimt instrumentų, — rodo orkestro nuotrauką, atspausdintą rusų kalba sovietinėje Lietuvoje išleistoje knygoje "Lietuvių liaudies šokiai".

Grojamasis Blezdinginis Jonkelis. Muzika miela, įdomi, originali.

— Atkreipkite dėmesį, kad pagrindė girdisi savotiškas užimas, nėra kompaktiškumo. Ritmas nėra pakankamai pabrėžtas, aiškina muzikas J. Zdanis. — Tačiau, žinoma, jeigu šitokią orkestrą būtų įmanoma suorganizuoti, tai jau būtų idealus akomponiamentas tautiniams šokiams.

— Pirmojoje tautinių šokių šventėje, įvykusioje čia Čikagoje 1957 metais, grojo orkestras sudarytas iš pučiamųjų instrumentų. Šitoks, be abejonės, labai tinka kariškiams paradams, iškilinėms atvirame lauke, tačiau akomponuoti didelei šokėjų masei salėje jis yra kiek per daug gremėzdiškas, nelankstus, nespalvingas. Pučiamųjų orkestrui sunku pagreitinti ar sulėtinti tempą, pagal reikalą būti grakščiam ar lyriškam...

— Iš kur kilo simfoninio orkestro idėja?

— Pradžia buvo tokia: dar prieš kokius metus iniciatorių grupė pakvietė mane į pasitarimą. Iš muzikų jame dar dalyvavo kompozitorius Vladas Jakubėnas ir Faustas Strolija. Iš iniciatorių, pirmosios šokių šventės rengėjų, paaiškėjo, kad pučiamųjų orkestro, tokio, koks buvo, jie nebenori. Jie norėtų sudaryti tokį orkestrą, į kurį būtų galima įterpti ir vieną kitą mūsų liaudies instrumentą. Nieko konkretaus, betgi, nebuvo nutarta.

sakovais, o dar kiti tiesiog Korsakais... — skaitė J. Zdanis Rimskio-Korsakovo mokinio atpasakotus žodžius iš laikraščio iškarpos.

— Taigi būtų gera, kad kurį nors, arba kad ir visus čia minėtus šokius, įpintus žinomuose muzikiniuose kūriniuose, būtų galima šokių šventėje perduoti. Jeigu jau ne labiau išlavintai grupei pademonstruojant, tai bent pagrojanč... Taigi, grįžtant prie temos, man ir atrodo, kad simfoninis orkestras, bent mūsų sąlygose, tautinių šokių šventei yra pats tinkamiausias.

— Ar jau sudarytas ir pats orkestras? — paklausiau.

— Yra padaryta sutartis su muzikų profesinės sąjungos atstovu Fantozii. Jis pasirūpins muzikantais. Su juo nemaža reikalų yra jau turėję ir lietuviškųjų operų statytojai Čikagoje.

— Kokių netikėtumų žadate orkestracijoje? — pasiteirauja Vladas Butėnas.

— Nieko ypatinga. Gal būtų kiek neįprasta, kad į šį orkestrą įterpia saksofonus, nors simfoniniuose orkestruose tai seniai nebėra naujiena. Keblumų susidarė, kada norėjau, jog saksofonu ir basūnu groty tas pats muzikantas, nes jų abiejų tai vienam šokiui nereikia. Orkestro dydį — 28 muzikantus — pasiūlė šventės rengėjai išėdami iš užbrėžto biudžeto. Man gi teko pasirinkti reikiamus instrumentus.

— Kiek šokių iki šio laiko esate suorkestravę ir kaip iš viso šis darbas yra atliekamas? — vėl klausia V. Butėnas.

— Ar svorio norite, ar tik skaičiaus? — šypsodamasis į klausimą klausimu atsako muzikas. Ant stalo atsiranda svartų, ant kurių vienas po kito guldomi storoki gaidų sąsiuviniai. — Vienas, du, trys... vienuolika. Taigi, lygiai penki svarai orkestracijos...

— O darbo, žinote, yra... Parodysiu, va, štai, čia yra man duotoji medžiaga, — rodo į kuklias dvi smulkių gaidų eilutes "Mūsų šokuose". Tai Vedaras. — Iš šio pasidaro štai kas, — skleidžia didžiulius gaidų lapus. Keturi suskaitome. — Visiems kartojimams, kiekvienam instrumentui reikia duoti kiek kitokias varijacijas.

— Taip ir kalba jį naktimis per miegus apie tą orkestraciją, — įsiterpia ir žmona... Pradžioje rengėjai žadėjo pa-

galbą, bet atrodo, kad visus šešiolika šokių teks vienam suorkestruoti...

Muzikas Jonas Zdanis yra kilimo jurbarkietis, tačiau yliausiai gyvenęs Utenos apylinkėse ir save uteniškiu laikęs. Iš ten gi kilę ir daugiau žinomų Lietuvos muzikų: Gruodis, Karosas, Strolija... Kaune jis buvo Policijos orkestro dirigento pavaduotojas... Karo metu Berlyno radiofone Pabaltiečių skyriaus muzikos tvarkytojas... Panašias pareigas ėjo ir Australijoje, Adelaidės Valstybiniam radiofone... Dabartiniu metu dirba Sammy Birchard Co., gaidų leidykloje, Evanston, Ill.

— Žinoma, būtų gerai, kad orkestras būtų didesnio sastato: reikėtų poros triubų (dabar viena), reikėtų trijų trambonų (dabar vienas), reikėtų dviejų obojų, dviejų fleitų (dabar po vieną), reikėtų timpano, kurio dabar nėra... Tačiau ir dabartiniame stovyje orkestras yra pakankamas. Ir muzikas Vladas Jakubėnas, kuris ką tik baigė parašyti specialiai šiai šokių šventei skirtą maršą "Šokėjų eiseną", man yra sakęs, kad orkestro sąstatas yra gana neblogas.

— Ar bus šokama naujų, peireitojų šventėje nematytų šokių?

— O, taip. Subatėlė, Blezdinginis Jonkelis, Audėjėlė, Vedaras. Prie jų daugiausia ir prasidėjau...

Laikas bėga, tartum vėjas... O pašnekesys, atrodo, vis įdomesnis darosi, vis galo jam nesimato... Klausomės plokštelėse įrašytų Australijos radiofono orkestro ir choro atliekamų J. Zdaniaus harmonizuotų lietuviškos muzikos pynių... Ir ūželis ir Siuntė mane motinėle ir Piemenėlių daina... Nors ir angliška žodžiais dainuojamos mūsų ausyse ir širdyse jos skamba taip mieliai, lietuviškai.

— Taip skambės ir savųjų tautinių šokių melodijos artėjančioje antroje šokių šventėje. Kad ir simfoninio orkestro grojamos.

Algis Kiršinas

NEW OPEN
J A N'S CLUB
Where all Lithuanian friends meet!

Spend an evening here.
Frank & Angeline Jania
5716 W. 63rd Street

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Literatūra ekonomiais klausimais
Turime įdomios ir ekonomistams būtinos medžiagos apie Amerikos lietuvių ekonominį gyvenimą. Egzempliorių skaičius nedidelis. Anksčiau atsiliepusieji pirmieji gaus. Turime:

- 1. AMERIKOS LIETUVIŲ PREKYBOS BUTŲ VEIKLA, 70 puslapių. Išleido Amerikos Lietuvių Ekonominis Centras... \$1.00
- 2. ZINIARASTIS NR. 3. Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro leidinys, 1933 m., 96 pusl. \$1.00
- 3. AMERIKOS LIETUVIŲ EKONOMINIO CENTRO PROTOKOLAI IR REFERATAI, Am. Liet. Ekonominio Centro leidinys, 1953 m. 88 psl. \$1.00

Kas iš karto užsisakys visas tris knygeles, tai galės jas įsigyti už \$2.00. Pinigus prašome siųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 18, 1963

SERVANTESAS

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

tinimams...

Tik praėjus beveik šimtui metų mažoje Alca de Henares bažnytelėje rasti Servanteso metrikai. Ten buvo įrašytos ne tik jo gimimo datos, bet ir abiejų jo tėvų vardai. Tik tada išaiškinta visa Servanteso giminė ir kilmė. Paaikškėjo, kad jis buvo kilęs iš nusigyvenusių Ispanijos bajorų, kuriems labai sunkiai teko verstis. Nebuvo pinigų patiems būtiniausiems dalykams, o reikėjo ne vien pavalgyti, bet ir bajorams derantį "unarą" išlaikyti.

Nustatyta, kad vienas Servanteso prosnelis buvęs Toledo miesto būrmistras, ir kad per jį Servanteso prosneliai giminiavosi net su viena karališkąja ispanų šaka. Tatai nei kiek nepadėjo pačiam Servantesui.

Kitas dokumentas rodo, kad 1568 metais jaunas Servantesas, dar nesulaukęs nei 20 metų, Madride laimėjo poezijos kontestą. Tais metais miesto savivaldybė paskelbė poezijos kontestą karalienės Izabelės de Valois garbei. Tame konteste dalyvavo didokas skaičius vyresnių klasių mokinių ir šiaip plunksnos pamiklinių norinčių Madrido gyventojų. Laimėjo Servantesas.

Sis laimėjimas atkreipė visos eilės žmonių dėmesį į jauną mokinį. Tuojau nustatyta, kad Servantesas buvo nepaprastai gero būdo jaunuolis. Jis nebuvo išdykęs, laikėsi tėvų įdiegtų elgsenos taisyklių ir buvo nepaprastai paslaugus. Tuo metu jis buvo užkrėstas "poezijos karščiu", kaip tais laikais sakydavo ispanai. Jis mėgo rašyti eilėraščius. Mėgo kitų parašytus eilėraščius skaityti ir nagrinėti. Labai daug skaitė.

Jaunas Servantesas kritė į akį tuometiniam Madrido kardinolui Aquavivai. Pastarasis, besirengdamas kelionėi į Romą, pasikvietė ir Servantesą. Kardinolui buvo reikalingas palydovas ir tarnas. Servantesas šioms pareigoms tiko. Keliauvo jį per Valenciją, Katalūniją, Pietų Prancūziją, Milaną ir Toskaniją. Vėliau šių sričių vaizdai aprašyti Servanteso veikaluose. Betar naudamas kardinolui Italijoje, Servantesas pramoko italų kalbos, turėjo progos arčiau susipažinti su italų literatūra.

Sešeris metus Servantesas gyveno Itakijoje. Matyt, kad nusibodo jam tarnauti kardinolui. Tuo metu pradėjo verbuoti jaunus vyrus kovai prieš turkus, bandančius pagrobtį Kipro salą. Lepanto vandenyse įvyko didelis mūšis tarp turkų ir Venecijos laivų. Servantesas buvo galeroje "Marquesa". Matyt, kad kelionėje iš Napolio į Kiprą jis gerokai sirgo, jį krėtė drebulys, karščiavo. Bet kai teko stoti kovon su turkais, jis išėjo galeros viršūn ir užėmė vietą. Kautynių metu jis bu-

vo sunkiai sužeistas. Žaizdą pavvyko apgydyti, bet nuo Lepanto mūšio Servantesas nevaldė kairės rankos.

1575 metais pavyko Servantesui pasiliuosuoti iš karo tarnybos. Jis jau nieko daugiau nenorėjo, bet svajojo apie grįžimą į tėvynę, pas savuosius. Reikia pastebėti, kad jis buvo be pinigų, be jokio karo grobio, ir be rankos. Iš Italijos beplaukiant namo, laivą užpuolė Alžirijos piratai. Ne vienas Servantesas, bet ir kiti 6 kariai buvo nuvežti į Alžiriją ir priskirti prie karo belaisvių. Turtingesnieji alžiriečiai belaisvius pirko įvairiems darbams. Servantesas pateko į Dalį Mami rankas.

Keturis kartus jis bandė bėgti iš nelaisvės, bet kiekvieną kartą jis buvo sugautas ir vėl sugrąžintas tam pačiam savininkui. Už kiekvieną bėgimą jis buvo sunkiai baudžiamas. Galų gale alžiriečiai nutarė — jį, kaip nepataisomą bėglį, persiųsti į Konstantinopolį. Jis buvo ruošiamas ilgon kelionėn, bet atėjo žinia, kad Ispanijoje likusios giminės sudėjo arabų reikalaujamą išpirkimo sumą. Vietoj Konstantinopolio, Servantesas grįžo namo.

Pradžioje jis apsigyveno Madride. Jis gavo tarnybą laivyno intendentūroje ir susitokė su Catalina de Salazar. Jis gaudavo iš valdžios maisto supirkinėjimui skirtas sumas. Už gautus pinigus jis turėdavo Ispanijos laivynui pristatyti užsakytus maisto kiekius. Gautų pinigų pas save jis nedrįso laikyti ir padėjo į banką, bet tas bankas bankrutavo. Dingo ir Servanteso padėti pinigai. Jis buvo suimtas ir apkaltintas valstybės turto iškeikvojimu. Kai paaikškėjo, kad pinigų jis vis dėlto nepasisavino, bet įvyko nelaimė, tai jis ir vėl galėjo gauti valstybės tarnybą. Jis buvo paskirtas rinkti valstybės mokesčius. Nesukubęs laiku inėti į valstybės išdą pinigų, vėl pateko nemalonėn ir kalėjiman. Negalėjo inėti, nes jis

pats tų pinigų nebuvo gavęs. Kalėjime jam ir kilusi mintis parašyti "Don Kichotą". Tada jis ėjo 57-tus metus.

Pirmasis tomas buvo baigtas ir atspausdintas 1605 metais. Servantes dar nebuvo baigęs rašyti antrojo tomo, jau atsirado mandrappykis, kuris parašė antrąjį "Don Kichotą" tomą ir išleido. Mandrappykis norėjo pasipelninti Servanteso sąskaiton, bet jam nepavyko. Skaity-

tojai tuojau pamatė, kur yra genialaus rašytojo darbas, o kur yra nesąžiningo pasipelnintojo tomas.

Servantesas ilgiau užtruko su antroju tomu, nes paskutiniai jo gyvenimo metai jį smarkiai pradėjo kankinti vandenligė. Jis mirė 1616 metų balandžio 23 dieną, vos spėjęs pabaigti "Don Kichotą".

M. G.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Mes pranešame savo seniems klientams, o taip pat naujesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tęsia siuntinių persiuntimą į Sovietų Sąjungą.

Mes esame igalioji NESPOSYLTORG testų siuntinių siuntimą ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus pristatyti ir labai subaliai. Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniams reikmenų (audinių, odų ir t. t.) labai prienamomis kainomis.

Visi mūsų skyriai suminėti žemiau kuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualių pageidavimus.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-2245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway Tel. 268-0068
- BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- Detroit, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N. W. GL 8-2256
- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau GL 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Ave. CH 6-4724 ir 233-8030
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- VINELAND, N. J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.
- YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Ave. GR 6-2681

Dr. KAZYS GRINIUS ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazio Griniaus Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant paštu reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neįrista) už \$2.00.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

GERIAUSIAS ANGLŲ KALBOS ŽODYNAS

A. Lelio Angliškai-lietuviškas ir Lietuviškai-angliškas žodynas yra plačiausias apimties ir praktiškiausias iš visų iki šio išėjusių žodynų.

Kito tokio plataus ir išsamaus žodyno artimu laiku nenumatoma išleisti. 1256 pusl. Abi dalys vienoje knygoje, įristas stipriuose kietuose viršeliuose Kaina \$14.

Siųskite čekį arba money orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 18, 1963

PRIEŠ 100 METŲ

Nelemtai pasibaigęs 1863 m. sukilimo talkininkų Lietuvai žygis

Prancūzų Revoliucijos laisvės, lygybės ir brolybės šūktis, kova dėl jų ir iš čia sekusieji jau ir tautų išsilaisvinimo sąjūdžiai negalėjo neatsiliepti ir Lietuvai. Nors po Napoleono nelemtojo žygio į rytus buvo atgijusi reakcija ir Mikalojus I, vadintas Europos žandaru, dėjo pastangų Lietuvai nuo Vakarų atskirti, bet ryšiai su Vakarais nenutrūko. Šiuos ryšius stiprino nuo Kosciūškos sukilimo nuolat didėjusi emigracija į Vakarus. Tad ir 1863 m. sukilimas galėjo tikėtis realios talpos iš Vakarų. Prisiminimas vieno šios talpos atvejų bei savanorių talkininkų žygio, kad įsijungtų į prasidėjusį sukilimą, čia ir pateikiamas 100 metų sukilimo sukakties proga.

Rusijos ambasadorius Londone savo 1863 m. kovo 19 dienos notoje, pasiremdamas patikima informacija, pranešė anuomet buvusiam užsienių reikalų ministerei lordui Russelui, kad iš uosto West Hartlepool, išplaukė garlaivis "Gipsy Queen". Temzės žiočių kryptim, kad nugabentų 200 žmonių ir krovinį ir nežinomą Pabaltijo vietą. Neįprastai didelės kėlimos valčių (šalupų) skaičius — pabrėžinėjo ambasadorius — sudaro įtariamą, kad žygio tikslas išeina iš prekybos intereso ribų ir leistino žmonių gabenimo.

Taigi ambasadorius prašė ministrų, kad apsvaistytų, kurių legalių priemonių galėtų būti imtasi, kad būtų sutrukdytas sumanymas, kurio tikslas, matyt, yra pobūdžio, neleistino pagal taikos meto teisę. Sekančią dieną ambasadorius pasiuntė naują notą su pataisa, kad garlaivis vadinasi ne "Gipsy Queen", bet "Ward Jackson" ir kad jisai yra jau arti Tilburio. Laiške nuolatiniams Valstybės sekretoriui ambasadorius taip pat įspėjo: "Iš tikrųjų būtų negera, kad garibaldininkų — lenkų dalinys britų valdžios akivaizdoje galėtų išplaukti iš Woolwich'o priešais kam žygiui (ekspedicijai) be betkurio legalaus sutrukdyto taip, kaip tautai nutiko coram populo (viešai) iš Genujos ir Sicilijai.

Iš tikrųjų 1863 m. kovo 20 dieną garlaivis "Ward Jackson" pagal kapitono Roberto Weatherley'o įsakymą atplaukė į Gravezend'ą, kur pradėta krauti. Rytą atvyko valdžios siųsti muitinės tarnautojai, o kai nustatė, kad krovinių dalį vietoje deklaruotų geležies prekių sudaro ginklai ir amunicija, uždraudė kapitoniui išplaukti iš uosto. Du muitinės tarnautojai pasiliko garlaivyje.

Taip prasidėjo nelaimingas jūrų žygis, turėjęs suteikti pagalbą žmonėms ir ginklais sukilėliams, kovojusiems žemaitijoje. Laikinosios Liaudies Vyriausybės Manifestas, kviečias Lietuvai ir Gudijai bendron kovon prieš carą rado šiuose kraštuose atgarsį.

Taigi plačiai pakilo veikti partizanai valstiečiai, ypač kunigo Antano Mackevičiaus, o

pinkas nesidžiaugė gera opinija dėl savo charakterio, o politiškai nei "raudonieji", nei "baltieji" nelaikė jo savu.

Baltijos žygio komisaru Liaudies Vyriausybės vardu Cvercekevičius paskyrė Juozą Demontavičių. Lapinsko ir Demontavičiaus tarpusavio santykiai gerai nusiklostė. Buvo atkviestas į Londoną Vladislovas Mickevičius, poeto sūnus, ir įvestas į pasitarimus su rusais ir italais revoliucionieriais žygio reikalais Cvierciakevičius Mickevičius paskyrė Liaudies Vyriausybės agentu švedijai. Mickevičius daug reikšmės skyrė lenkų atstovybei švedijoje. Laiške draugams italams savo uždavinį jisai apibūdino žodžiais: "Reikia, kad Stockholmas būtų mūsų štaurės Genuja, mūsų žygių arsenalas". Liaudies Vyriausybė Vladislovą Mickevičių norėjo panaudoti ir spaudos darbams. Su juo turėjo bendradarbiauti artimas tėvo draugas Armandas Levy's, kad — kaip yra rašęs pats Vladislovas Mickevičius — "padėtų jam santykiuoti su spauda ir per anglų ir švedų laikraščius paruoštų viešumos opiniją ir paskatintų visuomenę remti lenkų pastangas". Vladislovas Mickevičius paskyrimą į švediją priėmė, bet, kadangi norėjo kovoti pačiame sukilime, apsidraudė sąlyga, kad reikiama valandą jam būtų leista prisijungti prie lietuvių sukilėlių. Pagal pateiktą jam instrukciją vyko iš Londono pro Prancūziją į Liubeką; čia kovo 25 d. įlipo į garlaivį, plaukiantį į Stockholmą, pasiimdamas Garibaldžio patariamąjį laišką draugams.

Sausiu įpusėjus, susirinko į Londoną įsipareigojusieji savanoriai, iš čia toliau keliauti turėjo jau jūra. Laukimo valandos — priešingai atsargumo įsakymui — buvo trumpinamos mankšta ir karo pratybomis Woolwich'o apylinkė. Legiono karių koncentracija sukėlė perdidelį susidomėjimą. Žinios apie tai pateko net spaudai, atskleidžiant viešumai žygio ruošimą ir sudarant pavojų caro valdžiai, kaip tafari aiškėjo iš Rusijos ambasadoriaus notos.

Tuomet, kovo 21 dieną, garlaivio "Ward Jackson" kapitonas, nepaisydamas draudimo išvykti iš Gravesend'o, su pasilikusiais laive muitininkais išplaukė į Temzė ir pasiekė Southend. Ruošta techniškai buvo suderinta gerai, nes mažne tuo pat laiku atvyko į Southend'ą specialus traukinys, kuris iš Fernhurch Street stoties Londone buvo paėmęs žygio dalyvius, gausiai susirinkusių žmonių iškilmingai palydėtas. Southend'e kapitonas išlaipino bejėgus muitininkus, savanorių dalinys sulpio į laivą ir laivas išplaukė Helsingborgo kryptimi švedijon.

Kaip vyko žygis? Komisaro Demontavičiaus pranešime buvo pasakyta: "Mūsų dalinyje buvo 185 žmonės, šiame skai-

čiuje 28 karininkai. Juos paskirstė pagal ginklų rūšį sekančiai: peštininkai, kapitono Magnuskio vadovaujami, padalyti į tris kuopas: pirmoji — kapitono Kačkovskio, buvusio austrų armijos kapitono; antroji — karininko garibaldininko serbo Šerenbergo; trečioji, sudaryta iš prancūzų ir italų, vadovaujama Pellegrino, buvusio Sardinijos armijos karininko; kavalerija atiteko Tiškevičiui ir Gorskovskui; artilerija — jaunam karininkui prancūzui Lalancelui. Į Vyriausiąjį štabą buvo paskirti: vienas butų reiklams, vienas aptiekininkas, vienas sapstuvininkas ir t. t. Paskelbtas kariuomenės statusas, išdalinta kariška apranga ir greitai laiku dalinys įsigijo karišką išvaizdą; laikytasi tvarkos ir disciplinos, privalomos reguliariai kariuomenėi. Helsingborge prie dalinio pritaipo ir nesėkmingą vaidmenį suvaidino garsusis revoliucioninkas rusas Michailas Bakūninas. Jojo parama Lenkijos reikalui reikėsi dar iš "Tautų pavarario" aplinkos. Prieš prasidedant sausio mėnesio sukilimui, jisai buvo stipriai veikiamas sutartimi, sudaryta Centrinio Liaudies Komiteto su Hercenu ir Ogarovu, "Kokolo" (Varpio) leidėjais Londone. Kai sukilimas kilo, Bakūninas, matydamas šiame ženkla pradėti revoliucinį sąjūdį Rusijoje, ne kartą reikė pagedavimą dalyvauti ginkluotoje kovoje Lenkijoje, bet į jo pareiškimus neatsiliepta. Dėl to Bakūninas vyko į Kopenhagą, o vėliau į Stockholmą, kad būtų arti įvykių.

Po garlaivio "Ward Jackson" išplaukimo iš Southend'o Herccenas ir Cverciakevičius Bakūniniui pasiūlė dalyvauti žygyje ir telegrama jį nukreipė iš Stockholmo į Helsingburgą, kur "Ward Jackson" turėjo jį palikti. Dėl susisiekiamo keblumų Bakūninas atvyko 24 valandas pavėlavęs. Beto buvo sugaista ir dėl jūroje kilusios audros; tad iš viso buvo netekta 3-jų sprendžiamojai laiko dienų, kad žygis pasiektų. Kai kurie saltiniai teigia, kad šio postovio metu kapitonas Robertas Weatherley pranešė Rusijos konsului Helsingborge jo laivo keleivių užmojus. Kiti po kito sekė — daugėjo nieko gera nežadančiai ženkli.

Atrodė, kad garlaivis be žymesnių kliūčių pasieks artimiausią savo tikslą — švedijos salą Gotland Baltijos jūroje. Vienok laivo kapitonas neramino žinios, kad Revelio (Talino) uostas išlaisvėjo iš ledų ir kad laivas "Ward Jackson" gali jūroje susitikti su Rusijos kreiseriais. Dėl tariamai būtino apsirūpinimo šviežiu vandeniu kapitonas nuplukdė laivą iki Kopenhagos, čia išėjo į sausumą ir atsilankė pas britų ambasadorių. Pasikalbėjęs su ambasadorium, kapitonas į laivą nebegrižo, o sekančią dieną pranešė Lapinsku, kad toliau neplauks tūl, kol laive bus bent vienas lenkas. Likusioji įgula taip pat iš laivo išėjo, palikdama jame legionierius. Čia nieko negelbėjo ir Ba-

— SATURDAY, MAY 18, 1963

(Tęsinys 12-me psl.)

ATOSTOGOS

(Atkelta iš 8 psl.)

ir nežinau, ką pradėti: ar išpauoti sudėtus kelionėi daiktus, ar paieškojus degtukų, suduginėti tuos visus draugių atneštus sąrašus.

— Ir koks nelabasis sugumdė mane ruošti šį tą kelionę?! — pradėjau save barti. — Rodos, ramiai, gražiai gyvenom! Dabar gi užkroviau sau ir savo vyrui tiek vargo, kad nei bėgti, nei rėkti...

Tokioj padėty ir su karčiom mintim, rado mane atėjęs iš darbo vyras. Pamatęs mane sustingusią vidury kambario, išsigandęs paklausė:

— Kas tau yra? Ar susirgai prieš kelionę?

— Blogiau, — atsakiau, vos atgaudama žadą.

— Tai sakyk gi, kas yra? — nerimavo vyras. — Ar negali išsirinkti suknelės su kuria važiuosi?

— Blogiau, — suaimanavau aš.

— Tai kasgi gali būti blogiau? — vis teiravo išsigandęs vyras. — Gal batukus per mažus nupirkai, kad kojos atrodytų mažesnės, o dabar negali užsimauti, nes spaudžia?

— Dar blogiau! — pakartočiau aš sunkiai atsidusdama ir parodysi vyru visus sąrašus ir čekius, papasakojau, kiek turim per atostogas įvairių pareižų atlikti.

Šį kartą ir vyro veidas susiraukė, bet kad nesugadintų man dar daugiau nuotaikos, pradėjo raminti, kad kaip nors susitvarkysime ir viskas gerai pasibaigs.

Mums bevalgant vakarienę, atvažiavo dvi pažįstamos ponios. Pamačius jas, visas apetitas dingo. Kąsnis sustojo gerklėj — negalio ju nuryti.

— Tur but, su "mažu prašymu ir su dideliu sąrašu"... — kaip žaibas, perbėgo mintis. Ir vėl pradėjo kilusios audros; tad iš viso buvo netekta 3-jų sprendžiamojai laiko dienų, kad žygis pasiektų.

— Girdėjau, kad nutarėt šias atostogas USA praleisti, — pradėjo viena iš ponių, — ir nutariau su dideliu prašymu į jus kreiptis. Gal man šį čekį į New York City Bank įdėsite... Būčiau labai jums dėkinga.

— Ir aš su ne mažesniu prašymu! — prabilo kita. — Gal galėtumėt šį mano čekį į dolerius iškeisti ir pinigais man atvežti. Irgi būčiau dėkinga. Žinote, dabar tokie laikai, kad visuomet reikia turėti prie savęs keletą dolerių.

Paskutiniuosius ponios žodžius girdėjau kaip per miglą, nes akyse kažkaip sutemo, lyg būtų kas elektros šviesą užgesinęs. Bijojau, kad dar priedo paduos "mažą" sąrašą daiktų į Lietuvą pirkti. Laimė, mano baimė nebuvo pagrįsta ir joms greitai išvažiavus, pasiūliau vyrui:

— Ar ne geriau mums būtų, kad porą dienų prieš išvažiavimą kraustytumės gyventi į Maiquetia? Ten niekas mūsų nesturs iki išvažiavimo.

— Esi — mano Saliamonas!

— SATURDAY, MAY 18, 1963

Tai visai nebloga idėja. Balk greitai sudėti daiktus ir bėgsim į Maiquetia, kaip Napoleonas iš Maskvos! — susuko vyras su entuziazmu.

Po valandos sėdėjom abu taksid ir keliavome į Maiquetia, kur išbuvome iki pat išskridimo, ir niekas nesturdavo mūsų gyvenamos slėptuvės.

Reikia pasakyti, kad tokių atostogų kaip New Yorke, per visą savo ilgą gyvenimą neturėjome ir, manau, niekad jų neužmiršim.

Bėgiojom po visokius bankus, keisdami mums įduotus čekius. Pirkinėjom, Fifth Avenue ir kitose mums nurodytų gatvių krauturvėse įvairiausių gerų ir pigių užsagytų į Lietuvą išsiųsti daiktų. Pripirkę krūvas prekių, tempėm jas į persiuntimo kontorą ant savo nugarų. Mano vyras žadėjo, kad kitą kartą važinuosime atostogų į New Yorką, iš Egipto kupranugarį išrašyti šiam reikalui.

Po bėgiojimo į krautuves, važiavim grįždavome į viešbutį visai pavargę, sutimusiom kojom ir vos atgandami orą. Bet atostogas praleidome labai tautpiai: nuo didelio nuovargio — net valgyt nenorėdavom.

Po poros savačių, gerai "pašilsėję" ir nieko daugiau be krautuvių New Yorke nepamatę, keikdami "geras" atostogas, grįžome atgal į savo mielą Venecuclą, pasiilę savo brangios bakūžės, kur viešpatavo taika ir ramybė. Įėjus per duris į savo butą, dizaugsmo ašaros kaip žirniai per mano skruostus pa-bi-ro, pasidarė miela, pagalvojus, kad pasibaigė visi New Yorko Kalvarijos keliai ir kad galėsim vėl ramiai gyventi.

Bet ramybė neilgai tęsėsi. Žiauriausia audra prasidėjo tik dabar, kai iš Lietuvos pasipylė nuo giminių laišakai: Visi jų laukėme su nekantrumu ir klausinėjome susitikę, ką rašo gi-

minės ir ar patenkinti dovano-mis. Bet koks buvo mūsų visų nusivylimas, kai giminės — vie-toj padėkos — rašė: "Ar negalėjote ką nors geresnio iš Amerikos atsiųsti?! Pas mus jau seniai praėjo ta moda. Nejaugi galvojate, kad mes jau vi-sai nustojomė skonio?... Ar ne-galėjote daugiau nylon's at-siųsti? Jūs atsiųsti rūbai neat-tinka mūsų dydžiui, nei sko-niui... Jei atsiuntėt rudą kostiu-mą, tai galėtumėte ir rudus, o ne juodus batus atsiųsti!" ir t. t.

Vienos mano draugės giminės visai nieko neparašė. Kad sužinotų, ar siuntinys nėra žu-ves ir ar pasiekė adresatą, draugė net penkis laiškus para-sė, ir tik per drauges sužinojo,

kad siuntinys yra gautas. Ma-tyt, giminėms jis taip nepati-kęs, kad, jų nuomone, net ne-verta buvo pranešti apie jo ga-vimą...

Po tokių atsiliepiimų iš Lie-tuvos, vieną dieną susirinko pas mane visos mano draugės ir kaimynės, sudariusios man tiek rūpesčių New Yorke, ir rekda-mos puolė mane iš visų pusių.

— Tai ką tu ten pripirka ir išsiuntee? Juk aš tavęs prašiau tik gerų daiktų pirkti!

— Ar negalėjai jiems rudų batų išsiųsti?!

— Bet, kad tavo sąrašė bu-vo juodi pažymėti, — teisinausi aš.

— Ar svarbu, kas ten buvo pažymėta?! Reikėjo rudus pirkti.

(Tęsinys 11-me psl.)

ATTENTION!
BLUE CHIP INVESTORS
Established Manufacturer Is Interested in Reaching
Bankers, Investment and Finance Organizations
NOW AVAILABLE
Nationwide first mortgages and conditional sales contracts to exceed
\$1,000,000 PER MONTH, \$12,000 to \$15,000 AMOUNTS PER MORT-
GAGE OR CONTRACT. If you are interested and equipped to
handle these, contact us immediately.
All Replies Will Be Treated On An Individual Confidential Basis.
Please Write, Wire or Call Owners.
FOAM PRODUCTS CORPORATION
609 N. Madison Street — Dep't. NB
THOMASVILLE, GEORGIA
Telephone: Area Code 912 — 226-7400

JAU IŠEJO IS SPAUDOS
Juozo Liūdžiaus Raštai
Straipsniai, atsiminimai. 246 puslapiai, kaina \$3.00.
PETRONELĖS LIUDZIUVIENES
ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIUDŽIŲ
88 puslapiai. Kaina \$1.00.
Abi knygas galima gauti "Naujienose" arba pasiuntus
pinigus tokiu adresu:
"NAUJENOS", 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

SIUNTINIAI—DOVANOS I SSSR

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(Licensed by Vneshtorg)
EKSEKUTYVIS OFISAS
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York. — Tel. IN 7-5522

SIUNTINIŲ pristatymas GARANTUOJAMAS, o taip pat gavėjo pa-rašas. Klientų patogumui prie mūsų firmos įstaigų didelis ir įvairus pasirinkimas GERIAUSIOS RŪŠIES PREKIŲ.

Firma atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. po piet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEEKER STREET	—	RE 2-7476
COHES, N. Y.	13 SARGENT STREET	—	FE 7-2727
FARMINGDALE, N. J.	FREEMAN ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TIGHMAN STREET	—	HE 5-0475
ROCHESTER 5, N. Y.	358 HUDSON AVENUE	—	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 W. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2819
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4248
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y.	1409 W. GENESEE STREET	—	HA 2-5386
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	PO 9-3980

ATOSTOGOS

Lietuviais esame gimę, bet atrodo, kad kraują čigoniską turime, nes negalime vieną vietą nusėdėti: vis mus kur nors važiuoti traukia.

Nesuspėjome po karą į Venezuėlą atvažiuoti ir čia žmoniškai susitvarkyti, kai vėl nelabasis pradėjo mus gundyti į užsienį važiuoti.

— Važiukite, — gundė jis mus. — Juk jau per ilgai vienoje vietoje sėdite! Aplankykit pasaulį! Tuo pačiu ir save parodysite ir kitus pamatysite!

— Tikrai, — sakau savo vyrui. — Ir ko mes čia dabar, kaip prikepti prie vienos vietos, sėdim? Ar ne padaryti iškylą į užsienį, — dar vieną kartą senatę ramiai ir maloniai kelionę sau "užsifundyti"?! Gana jau čia Venezueloj sėdėti... Pavažiutuomėm nors iki New Yorko. Juk visai netoli, beveik ranka galima pasiekti... Pavaikščiosim "Fifth Avenue", pasižvalysim į krautinių langus ir pailsėję vėl namo sugrįšim.

— Gerai sakai, — sutiko su mano pasiūlymu vyras. — Bus neblogos atostogos! Gali pradėti dokumentus ruošti.

Zinoma, vyrui nereikėjo dukart apie tai kartoti, nes jau sekančią dieną pradėjau į įstaiigas bėgiooti, reikalingus įvažiavimui į Dėdės Samo valstybę popieriukus rankioti ir į kelionę ruošti.

Rodos, niekam apie mūsų kelionę neprasitariau, bet tuoj visos mano draugės ir pažįstamos apie tai sužinojo. Anksti rytą, dar man kojų iš lovos nespėjus nueisti, viena kaimynė pro duris galvą iškišo.

— Tai ką, kaimynė, girdėjau, kad į užsienį žadi skristi? — Taip... norime atostogas ramiai praleisti, — atsakiau aš, pasisveikindama su įeinančia kaimyne.

— Tai, gal būt tokia gera, padarysi man mažą paslaugą? Išsiųsk į Lietuvą mano giminėms mažą siuntinuką. Juk savo giminėms irgi ką nors pirksi, tai ir man nupirk... Būtų gerai, kokię 15 metrų nylono, dviems paltams dirbtino kailio medžiagos, batai... Gal dar kokią suknelę pigią rasi... bet, prašau, kad tik gera, kad giminėms būtų patenkinti. Nu, ir dar šitas... Štai, ir sąrašas. Paskaityk, pastudijuok gerai! O čia — ir čekis doleriais, — kalbėjo man ji paduodama. — Jei pri-truktų, būk gera, savo pridėk, o kai grįši, tai tau atiduosiu... O dabar, bėgu namo, nes reikia vyrą į darbą išleisti. Vėliau vėl užbėgsiu, gal dar ką nors prisiminsiu...

Ir nelaukdama, ką aš jai atsakysiu, prasmuko pro duris į lauką.

Pažiūrėjau aš į jos sąrašą ir išsigandau. Ko tik ten nebuvo prirašyta! Visokių daiktų-daiktelių!

Jau išsižiojau norėdama kalbėti, bet draugė man neleido. Girdžiu, — sakė: — Kaip gerai, kad važiuoji į USA! Tai ir man mažą paslaugą atliksi! Aš jau seniai su-

kau sau galvą, ką čia dabar raudus, kad siuntinuką iš Amerikos į Lietuvą išsiųstų. Sužinojusi, kad tu važiuoji, taip apsi-džiungiau! Kokia laimė! Žinau, kad neatsisakysi ir išpildysi mano prašymą! — kalbėjo draugė maldaujančiu balsu. Po to, padavė ji man jau paruoštą gana ilgą daiktų sąrašą ir čekį. Lygiai taip, kaip ir mano kaimynės, patarė pirkti gerus ir pigius daiktus, palinkėjo laimingos kelionės ir gero poilsio, ir išgaravo kaip eteris iš mano buto, palikusi mane atidaryta burna bestovincig vidury kambario. Jaučiau, lyg mane kas karštu, tai šaltu vandeniu apipiltų. Bankos ir kojos pradėjo drėbėti ir atrodė lyg šimtas velniukų galvoje su plaktukais vėnis kalinėja. Entuziazmas ruoš-tis į kelionę nukrito iki nulio.

Stoviu taip vidury kambario (Nukelta į 9 psl.)

— Ar visi namie, ar jau į USA išsikridote? — Girdžiu vienos draugės pažįstamą balsą. — Dar neišsikridom, dar čia esam. Prašau, užėik, — pakviečiau ją į vidų.

— O aš pas tave su mažu reikaluku. Gal neatsisakysi?... Atnešiau truputį daiktų... — kalbėjo, rodydama į gana didoką čemodaną. — Gal iš New Yorko į Lietuvą mano seseriai siuntinuką išsiųsi? Čia yra nedaug, apie 10 kilogramų tik bus, bet būk gerutė, dapišk New Yorke keltų. Čia ir sąrašą padariau... Ir čekį tam reikalui nupirkau. Manau, užteks. Jei — ne, vėliau atsiskaitysim.

Paėmusi jos sąrašą, net neskaitydama įdėjau į rankinuką. Bįjojau visai dienai sau nuotai-ką sugadinti ir prižadėjau drau-gei viską gerai atlikti.

Draugė atsisveikino patenkinta, o aš — nusiminusiu veidu — skubėjau prie savo kasdieninių darbų.

Nepraėjo nė valanda, kai at-bėgo kita mano kaimynė. Pa-sisveikino ir linksmai nusitei-kiusi kalbėjo:

— Girdėjau, kad į New Yorką važiuoji! Jei taip, tai, būk gera, atveik mano mergytei batukus. Jie kaip zuikučiai ar kačiukai atrodo ir tik ten tokių galima gauti. Ten tu jų tik-rai rasi. Tik pirk gerus ir paieš-kok kur pigiau. Kai grįši, — sumokėsiu. Tik užsirašyk, kad neužmirštum... O dabar, — bėgu. Nenoriu tavęs trukdyti... Laimingos kelionės! Linkiu ge-rai pailsėti ir linksmai laiką praleisti, — ir išeidama pro du-ris, pridūrė: — Tur būt, ten vi-sus muziejus aplankysite ir kit-as įdomias vietas, nes ką gi ten nuvažiaavę darysit?!

Pasilikusi viena, jau ne juo-kais susirūpinau.

— Kaip tuos visus svetimus reikalus sutvarkysiu? Kur tas geras ir pigias prekes surasiu? — klausiau pati savęs.

Šiek tiek nusiraminsi, pra-dėjau pakuoti savo daiktus. Bet nedaug ką galėjau padaryti, kai ir vėl į duris pasibeldė.

Susinervinusi, kad vizitantės neleidžia man ramiai daiktų pakuoti, jau surauktu veidu, atidariau duris, pasiryžusi ne-maloniai priimti sekantį sveitį, bet, pamąčiusi prie durų sto-vinčią savo geriausią draugę, tuoj sušvelnėjau, mano pyktis visai išgaravo ir šypsena pasi-rodė mano veide.

— Gerai, kad į atėjo!.. pa-galvojau sau. — Dabar bent ga-lėsiu tai apie savo kaimynių į-žulumą papasakoti. Palengvin-siu savo širdį, o ji mane tikrai pasiras.

Jau išsižiojau norėdama kal-bėti, bet draugė man neleido. Girdžiu, — sakė: — Kaip gerai, kad važiuoji į USA! Tai ir man mažą pas-laugą atliksi! Aš jau seniai su-

kau sau galvą, ką čia dabar ra-

— Dar neišsikridom, dar čia esam. Prašau, užėik, — pakviečiau ją į vidų.

— O aš pas tave su mažu reikaluku. Gal neatsisakysi?... Atnešiau truputį daiktų... — kalbėjo, rodydama į gana didoką čemodaną. — Gal iš New Yorko į Lietuvą mano seseriai siuntinuką išsiųsi? Čia yra nedaug, apie 10 kilogramų tik bus, bet būk gerutė, dapišk New Yorke keltų. Čia ir sąrašą padariau... Ir čekį tam reikalui nupirkau. Manau, užteks. Jei — ne, vėliau atsiskaitysim.

kau sau galvą, ką čia dabar ra-

— Dar neišsikridom, dar čia esam. Prašau, užėik, — pakviečiau ją į vidų.

— O aš pas tave su mažu reikaluku. Gal neatsisakysi?... Atnešiau truputį daiktų... — kalbėjo, rodydama į gana didoką čemodaną. — Gal iš New Yorko į Lietuvą mano seseriai siuntinuką išsiųsi? Čia yra nedaug, apie 10 kilogramų tik bus, bet būk gerutė, dapišk New Yorke keltų. Čia ir sąrašą padariau... Ir čekį tam reikalui nupirkau. Manau, užteks. Jei — ne, vėliau atsiskaitysim.

Paėmusi jos sąrašą, net neskaitydama įdėjau į rankinuką. Bįjojau visai dienai sau nuotai-ką sugadinti ir prižadėjau drau-gei viską gerai atlikti.

Draugė atsisveikino patenkinta, o aš — nusiminusiu veidu — skubėjau prie savo kasdieninių darbų.

Nepraėjo nė valanda, kai at-bėgo kita mano kaimynė. Pa-sisveikino ir linksmai nusitei-kiusi kalbėjo:

— Girdėjau, kad į New Yorką važiuoji! Jei taip, tai, būk gera, atveik mano mergytei batukus. Jie kaip zuikučiai ar kačiukai atrodo ir tik ten tokių galima gauti. Ten tu jų tik-rai rasi. Tik pirk gerus ir paieš-kok kur pigiau. Kai grįši, — sumokėsiu. Tik užsirašyk, kad neužmirštum... O dabar, — bėgu. Nenoriu tavęs trukdyti... Laimingos kelionės! Linkiu ge-rai pailsėti ir linksmai laiką praleisti, — ir išeidama pro du-ris, pridūrė: — Tur būt, ten vi-sus muziejus aplankysite ir kit-as įdomias vietas, nes ką gi ten nuvažiaavę darysit?!

Pasilikusi viena, jau ne juo-kais susirūpinau.

— Kaip tuos visus svetimus reikalus sutvarkysiu? Kur tas geras ir pigias prekes surasiu? — klausiau pati savęs.

Šiek tiek nusiraminsi, pra-dėjau pakuoti savo daiktus. Bet nedaug ką galėjau padaryti, kai ir vėl į duris pasibeldė.

Susinervinusi, kad vizitantės neleidžia man ramiai daiktų pakuoti, jau surauktu veidu, atidariau duris, pasiryžusi ne-maloniai priimti sekantį sveitį, bet, pamąčiusi prie durų sto-vinčią savo geriausią draugę, tuoj sušvelnėjau, mano pyktis visai išgaravo ir šypsena pasi-rodė mano veide.

— Gerai, kad į atėjo!.. pa-galvojau sau. — Dabar bent ga-lėsiu tai apie savo kaimynių į-žulumą papasakoti. Palengvin-siu savo širdį, o ji mane tikrai pasiras.

Jau išsižiojau norėdama kal-bėti, bet draugė man neleido. Girdžiu, — sakė: — Kaip gerai, kad važiuoji į USA! Tai ir man mažą pas-laugą atliksi! Aš jau seniai su-

kau sau galvą, ką čia dabar ra-

— Dar neišsikridom, dar čia esam. Prašau, užėik, — pakviečiau ją į vidų.

— O aš pas tave su mažu reikaluku. Gal neatsisakysi?... Atnešiau truputį daiktų... — kalbėjo, rodydama į gana didoką čemodaną. — Gal iš New Yorko į Lietuvą mano seseriai siuntinuką išsiųsi? Čia yra nedaug, apie 10 kilogramų tik bus, bet būk gerutė, dapišk New Yorke keltų. Čia ir sąrašą padariau... Ir čekį tam reikalui nupirkau. Manau, užteks. Jei — ne, vėliau atsiskaitysim.

kau sau galvą, ką čia dabar ra-

— Dar neišsikridom, dar čia esam. Prašau, užėik, — pakviečiau ją į vidų.

— O aš pas tave su mažu reikaluku. Gal neatsisakysi?... Atnešiau truputį daiktų... — kalbėjo, rodydama į gana didoką čemodaną. — Gal iš New Yorko į Lietuvą mano seseriai siuntinuką išsiųsi? Čia yra nedaug, apie 10 kilogramų tik bus, bet būk gerutė, dapišk New Yorke keltų. Čia ir sąrašą padariau... Ir čekį tam reikalui nupirkau. Manau, užteks. Jei — ne, vėliau atsiskaitysim.

Paėmusi jos sąrašą, net neskaitydama įdėjau į rankinuką. Bįjojau visai dienai sau nuotai-ką sugadinti ir prižadėjau drau-gei viską gerai atlikti.

Draugė atsisveikino patenkinta, o aš — nusiminusiu veidu — skubėjau prie savo kasdieninių darbų.

Nepraėjo nė valanda, kai at-bėgo kita mano kaimynė. Pa-sisveikino ir linksmai nusitei-kiusi kalbėjo:

— Girdėjau, kad į New Yorką važiuoji! Jei taip, tai, būk gera, atveik mano mergytei batukus. Jie kaip zuikučiai ar kačiukai atrodo ir tik ten tokių galima gauti. Ten tu jų tik-rai rasi. Tik pirk gerus ir paieš-kok kur pigiau. Kai grįši, — sumokėsiu. Tik užsirašyk, kad neužmirštum... O dabar, — bėgu. Nenoriu tavęs trukdyti... Laimingos kelionės! Linkiu ge-rai pailsėti ir linksmai laiką praleisti, — ir išeidama pro du-ris, pridūrė: — Tur būt, ten vi-sus muziejus aplankysite ir kit-as įdomias vietas, nes ką gi ten nuvažiaavę darysit?!

Pasilikusi viena, jau ne juo-kais susirūpinau.

— Kaip tuos visus svetimus reikalus sutvarkysiu? Kur tas geras ir pigias prekes surasiu? — klausiau pati savęs.

Šiek tiek nusiraminsi, pra-dėjau pakuoti savo daiktus. Bet nedaug ką galėjau padaryti, kai ir vėl į duris pasibeldė.

Susinervinusi, kad vizitantės neleidžia man ramiai daiktų pakuoti, jau surauktu veidu, atidariau duris, pasiryžusi ne-maloniai priimti sekantį sveitį, bet, pamąčiusi prie durų sto-vinčią savo geriausią draugę, tuoj sušvelnėjau, mano pyktis visai išgaravo ir šypsena pasi-rodė mano veide.

— Gerai, kad į atėjo!.. pa-galvojau sau. — Dabar bent ga-lėsiu tai apie savo kaimynių į-žulumą papasakoti. Palengvin-siu savo širdį, o ji mane tikrai pasiras.

Jau išsižiojau norėdama kal-bėti, bet draugė man neleido. Girdžiu, — sakė: — Kaip gerai, kad važiuoji į USA! Tai ir man mažą pas-laugą atliksi! Aš jau seniai su-

kau sau galvą, ką čia dabar ra-

— Dar neišsikridom, dar čia esam. Prašau, užėik, — pakviečiau ją į vidų.

— O aš pas tave su mažu reikaluku. Gal neatsisakysi?... Atnešiau truputį daiktų... — kalbėjo, rodydama į gana didoką čemodaną. — Gal iš New Yorko į Lietuvą mano seseriai siuntinuką išsiųsi? Čia yra nedaug, apie 10 kilogramų tik bus, bet būk gerutė, dapišk New Yorke keltų. Čia ir sąrašą padariau... Ir čekį tam reikalui nupirkau. Manau, užteks. Jei — ne, vėliau atsiskaitysim.

SPAUDOS PABIROS

(Atkelta iš 2-ro psl.)

masis — Izidorius Vasilū-nas dukstus, linktelėjęs, lyg kokią našą tempdamas, ap-skrito, nuolat savotiškai besi-šypsancio veido; tylomis, tar-si iš anksto viską apgalvoda-mas, kalbas; o antrasis — Juo-zas Kapočius, liesutis, tarytum saulės išdžiovintas sliėkas; tiesus, kaip šakalio būdama, pailgo, blyškaus veido, sučiaup tomis, retai besišypsantiomis lūponis; darbo metu dėvįs milžiniškus akinius, į kuriuos pažvelgus atrodo, jog ne žmo-gui akiniai taikinti, bet žmo-gus akiniams; judrus, staigių judesių ir aštrus kalboje. Abu bežengią į vyresniosios kar-tos eiles ir dėl to, rodos, nuo-lat skuba savo užsibrėžtus dar-bus kognecivau atlikti, baigti juos ir imtis kitų arba eiti ver-tai užtarnautan poilsin.

Poilsin? Tikrai to nebus, iki likimo pirštas juos nepa-jėguman muspas. Nes ju-dviejų darbas nėra baigtas ir užsibrėžti tikslai, toli gražu, nepasiekti. Pirmasis pasken-dęs muzikos pasaulin. Ta sri-tis jam viskas. Nesvarbu, ar platesnieji sluoksniai tuo do-misi, ar abuojai žvelgia į ją. Girdi, nuolat, kur tik galima — ir yra proga, reikia ruošti li-tuviškos muzikos koncertus, kviesti į juos lietuvius, ne-svarbu ar jie pajėgūs suprasti muzikos meno gelmes ar tik paviršiuje beplaukioja. Šie pastarieji, vieng, kita, trečią kartą atsilankę į tokius kon-certus, pradės įsijausti, supras-ti, pamilti muziką, ypač lie-tuvių kompozitorių kurtą, o

supratę, pamils ją ir vėliau nuolat lankysis muzikos kon-certuosna. Tik reikia nuo-lat dirbti, nenuleisti rankų, o laimėjimas bus užtikrintas. Juk žinome, jog čia, Ameriko-je, savo tarpe turime lietuvių kompozitorių (Jeronimas Ka-činskas, Julius Gaidelis, Vla-das Jakubėnas, Bronius Bud-riūnas ir kt.), kurie kuria, ra-šo, plūša, nors jų kūriniai ne visada turi progos pasiekti klausytojų, muzikos mylėtojų ausis. Tuos kūrinius yra gy-vas reikalas išleisti, atspaus-dinti, kad jie nežūtų kūrėjų stalčiuose ir laiko tekmeje. Jis, anas muzikas — smulk-iainikas daugumą savo ruošia-mų koncertų pelno, jeigu to-kiuo turi, skiria lietuvių muzi-kai kūriniams išleisti. Šitai-p kelintus metus betriusdamas jau yra surinkęs geroką su-mą dol. O jeigu panašiai dirbtų ir aukotųsi kiti muzikos specialistai — minėjo "fon-do" suma būtų keleriopai di-desnė, kurią užsimitam tiks-lui (lietuvių kompozitorių kū-riniams leisti) panaudojus, muzikos meno kūriniai išvys-tų dienos šviesą ir džiugintų ne tik lietuvių, bet ir kitatau-čių muzikos mėgėjų širdis.

O ką Juozas Kapočius, tas milžiniškai didingo pamink-lo — Lietuvos Enciklopedijos leidėjas, — statytojas. Nors tas jo sumanymas ir to darbo tęsimas pareikalauja iš jo paskutiniausių jėgų (pašnab-ždomis galiu pasakyti, jog dažnu atveju, bedirbdamas prie spausdinimo mašinos, palaiko savo gyvastį vien juo-da kava), tačiau nenuleidma-mas rankų ir nepraradamas vilties, leidžia ir kitas lietu-viškas knygas: Vinco Krėvės Raštus, Br. Kviklio "Mūsų Lietuvą" ir, visų keisčiausia, poezijos rinkinius. Acha, je-gu leidžia, vadinas, nebloga "biznį" padaro!.. Jeigu "biz-niu" vadinsime beprasmią įdėtą darbą, knygų leidimui būtinas išlaidas ir visiškai pa-lengvėjusia (jeigu ji kada nors ir kiek nors svorio turėjo) pi-niginę, tai mūsų šių dienų knygų leidėjai daro tikrai gerą "biznį"...

Imkime tą patį Juozą Kapo-čių. Jis savo leidykloje 1959 metais išleido poeto Stasio Santvaro puošnią rinktinės ly-rikos knygą — Atidari lan-gai. Viso 800 egzempliorių. Kiek iš jų buvo parduota Bos-tone, nežinia. Bet, sakysime,

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR MODERNISIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. AM.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirma-dienio iki penktadienio 10—11 val. ryto. — Šeštadienį ir sek-madienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vakarųškos: pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HEmlock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29, ILL.

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS
"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lietuviškas knygas:
1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai \$7.50
4. Prasities pabiros, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 382 pusl., kieti viršeliai \$6.50
Čia suminėtas knygas pasisysime paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasisysite tokiu adresu:
"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 W. 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.
Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9:00—2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.
Phone: NEvada 8-7048

A. MONTVIDAS, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Room 322
4010 WEST MADISON STREET
CHICAGO 24, ILL.
Valandos: kasdien nuo 10 ryto iki 3 p. p. Vakarais: pirmad. ir ketvirtad. nuo 6 iki 8 val. vakaro.
Ofiso telefonai: Cliffside 4-2896
Rez. telefonai: WAlbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. ASHLAND
Savaitės dienomis priėmimo valandos 2-4 ir 6-8 val. vak.
Šeštadieniais 2-5 val. vak.
Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta. Ligonius priima tik susitarus telefonu.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERYŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba PR 6-5577
OFISO val.: pirmad., antrad., trečiad. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEmlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBSON 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-2123
Jei neatsiliepia, tai tel. GI 8-6195 arba GI 8-6198

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

Ofiso telefonai: Virginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akių ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet.
Trečiadienį pagal sutartį.

Ofiso telefonai: Virginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-dazai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supporte) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PProspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 So. CALIFORNIA, YArds 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas.
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinijų Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 9 iki 2, nuo 6 iki 8, Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-3 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val. Treč. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: POrtsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GArden 3-7278

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juška
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD
Tel. Ofiso 247-0400, Rezid. 737-1377

DR. V. KAUPAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ligos
736 WEST 35th STREET
(Bridgeport Medical Arts)
Val. vak.: 6-8. Šešt. 10-1. Trečiad. susitarus. Dienos metu tel. CA 5-5010

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS
8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 18, 1963

geriausių atveju, kelios de-šimtys, o gal net visos šimtas. Likusieji, — keli šimtai eg-lat dirbti, nenuleisti rankų, o laimėjimas bus užtikrintas. Juk žinome, jog čia, Ameriko-je, savo tarpe turime lietuvių kompozitorių (Jeronimas Ka-činskas, Julius Gaidelis, Vla-das Jakubėnas, Bronius Bud-riūnas ir kt.), kurie kuria, ra-šo, plūša, nors jų kūriniai ne visada turi progos pasiekti klausytojų, muzikos mylėtojų ausis. Tuos kūrinius yra gy-vas reikalas išleisti, atspaus-dinti, kad jie nežūtų kūrėjų stalčiuose ir laiko tekmeje. Jis, anas muzikas — smulk-iainikas daugumą savo ruošia-mų koncertų pelno, jeigu to-kiuo turi, skiria lietuvių muzi-kai kūriniams išleisti. Šitai-p kelintus metus betriusdamas jau yra surinkęs geroką su-mą dol. O jeigu panašiai dirbtų ir aukotųsi kiti muzikos specialistai — minėjo "fon-do" suma būtų keleriopai di-desnė, kurią užsimitam tiks-lui (lietuvių kompozitorių kū-riniams leisti) panaudojus, muzikos meno kūriniai išvys-tų dienos šviesą ir džiugintų ne tik lietuvių, bet ir kitatau-čių muzikos mėgėjų širdis.

Imkime tą patį Juozą Kapo-čių. Jis savo leidykloje 1959 metais išleido poeto Stasio Santvaro puošnią rinktinės ly-rikos knygą — Atidari lan-gai. Viso 800 egzempliorių. Kiek iš jų buvo parduota Bos-tone, nežinia. Bet, sakysime,

Imkime tą patį Juozą Kapo-čių. Jis savo leidykloje 1959 metais išleido poeto Stasio Santvaro puošnią rinktinės ly-rikos knygą — Atidari lan-gai. Viso 800 egzempliorių. Kiek iš jų buvo parduota Bos-tone, nežinia. Bet, sakysime,

Imkime tą patį Juozą Kapo-čių. Jis savo leidykloje 1959 metais išleido poeto Stasio Santvaro puošnią rinktinės ly-rikos knygą — Atidari lan-gai. Viso 800 egzempliorių. Kiek iš jų buvo parduota Bos-tone, nežinia. Bet, sakysime,

Imkime tą patį Juozą Kapo-čių. Jis savo leidykloje 1959 metais išleido poeto Stasio Santvaro puošnią rinktinės ly-rikos knygą — Atidari lan-gai. Viso 800 egzempliorių. Kiek iš jų buvo parduota Bos-tone, nežinia. Bet, sakysime,

Imkime tą patį Juozą Kapo-čių. Jis savo leidykloje 1959 metais išleido poeto Stasio Santvaro puošnią rinktinės ly-rikos knygą — Atidari lan-gai. Viso 800 egzempliorių. Kiek iš jų buvo parduota Bos-tone, nežinia. Bet, sakysime,

Imkime tą patį Juozą Kapo-čių. Jis savo leidykloje 1959 metais išleido poeto Stasio Santvaro puošnią rinktinės ly-rikos knygą — Atidari lan-gai. Viso 800 egzempliorių. Kiek iš jų buvo parduota Bos-tone, nežinia. Bet, sakysime,

Imkime tą patį Juozą Kapo-čių. Jis savo leidykloje 1959 metais išleido poeto Stasio Santvaro puošnią rinktinės ly-rikos knygą — Atidari lan-gai. Viso 800 egzempliorių. Kiek iš jų buvo parduota Bos-tone, nežinia. Bet, sakysime,

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS SILEIKIS

MENAS NĖRA MAGIJA

Brendame iš komercinių džunglių

Kūryba yra aukščiausia subjektyvumo forma, kuria reikiama žmogaus troškimai, tuo patim atsispindi įvairiausi gyvenimo reiškiniai ir mene. Menininkas betarpiškai savo siela pergyvena gyvenimo reiškinius, kurių medžiaga yra gyva jo sieloje. Žiūrovas ne vienodai įvertina kūrinį: du žmonės gali būti priešingos nuomonės — vienam patinka, antram ne. Du žmonės gali būti sužavėti tuo pačiu dalyku, bet ne vienodai žiūrėti į įvairius to dalyko formas. Keli žmonės tuos pačius išorės išpažintus pergyvena ne tais pačiais jausmais. Kūrybinis procesas yra subjektyvus pobūdžio, bet nėra visiškai uždaramas nuo objektyvios realybės, nes menas yra dvasios sintezė — psichologinis dalykas.

Menas yra labiausiai diskutuojama problema ir daugiausia priarašoma įvairiausių teigimų bei neigimų. Picasso apie save kartą pasakė:

“Ar galima norėti, kad žiūrovas gyvenų su mano paveikslais, kaip aš pats gyvenu? Paveikslas ateina man iš labai toli — mylių mylias; galima sukurti, tiksliai formą, kurią aš išjaučiau, tačiau, nutapiau, o kitą dieną pats nematau, ką padariau. Kaip gi kitas žmogus gali suprasti mano svajones, mano instinktus, mano troškimus, mano mintis, kurios mano truko ilgai subrandinti ir parodyti dienos šviesoje, ir, virš visko, suvokti visa tai, ko aš ieškojau — gal būt, prieš savo valią?”

Ne tai svarbu, ką dailininkas daro, bet tai, kas jis yra: — jo kūrybinis pajėgumas, būdas ir estetinė kontempliacija. Jis turi gi mums pasakyti kas jis yra. Pasakyti raštu, muzika, tapyba, simboliais, — pasakyti tai, ką jis supranta ir ką pajęgia aiškiai save savo kūrinį išsireikšti, bet kokia meno forma.

Menininkas, kurdamas veikalą planuoja, komponuoja, pvz. Picasso, daro šimtus eskizų ieškodamas reikšmingesnių formų, naujesnių idėjų, kurios darbo procese aiškėja ir artėja prie galutinai formuojamų išvadų. Bet reikia būti nuosirdžiam ir jautriam, kad būtų galima nemeluojant estetinius faktus kitiems įrodyti. Reikia net egocentriškai įrodyti save savo darbu, reikia vengti to, kas abejotina, netikra. Reikia vengti gudravojimų, paviršutiniškumo, ko dažnai apstu mūsų dailės parodose. Visos proporcijos turi susikristalizuoti į reikšmingas formas pirma, negu taps simboliu mūsų jausmams. Kancija reikalinga, kad turėtų reikšmę mūsų

emociniam gyvenimui, reikiama gelbėti mūsų menininkus nuo paviršutiniškumo, o iš kitos pusės — miniai pataikavimui.

Sir Herbert Read, kuris skeptiškai žiūri į modernųjį meną ir mūsų civilizaciją, sako:

“Dailininkai yra aštrūs erkėčiai, — kritikai dilema — daugiau negu pasirinkimas.”

Menininkų nepamokysi savo nuomonę pasakydamas: gerai ar blogai. Jie užsispyrę ir tiki savo idėjomis, tačiau mes turime rasti ir bendrą supratimą meno klausimuose. Jeigu menas nuo abstrakčių minčių prasideda, tai iš viso nebūtų suprantamas arba nors šiek tiek suvokiamas. Iš tikrųjų, kyla čia mintis iš beformių sugestių, kurios gali vesti prie formų sudarimo. Čia glūdi intelektualo protinė prasmė bei atsakymas. Jaspers sako: “Mes turime žinoti skirtumą tarp meno, kaip išraiškos būdo, tam tikro estetinio idealo ir meno, kaip simbolių — metafizinės realybės”.

Protestas

Du koincidentai estetikoje tada įvyksta, kai grožis atskleidžia transcendentinę realybę, kada tokia realybė jaučiama kaip grožis ir kai tampa grožio objektu, kaip tikras nemeluotas grožis. Pirmiausia dailininkas turi būti laisvas nuo materialinės pagundos, bet prieš tą žadėti realybės. Be jos, jis pamestų save. Iš tikrųjų menininkas negali pabėgti nuo objektyvios realybės, nes ji supa išorinio pasaulio aplinką, kurioje gyvena, naudojas bendrais kultūros daviniais, bet prieš tą realybę kelią maištą, protestą, atmeta visa, kas buvo sukurta, jam nebeįdomu, neturi ko iš to pasimokyti, daro savo ir palieka naują antspaudą tos epochos gyvenime.

Menas ir magija

Technikos amžiuje menininkai darosi mantikos menininkais, ypač skulptoriai, kuriems metalo medžiaga palankesnis sąlygas savo darbui žada. Metalu lauzo skulptūra savo abstraktumu žiūrovą mėgina nuteikti jau ne pats “magikas”, bet jo “idėjos” įtikinimas? — pragariškų mašinų komponentai, absurdo mašinos, groteskinės formos, mechaniški simboliai, etc. Dinamiškas mašinas varo emocijų kuras, sako Collingwood, tai esanti savotiška ir magiška emocijų jėga, kaip žmogaus psichologijos mechanikos išraiška. Šią idėją sugalvo rusų konstruktyvistai, Naum Gabo ir Pevsner. Jų veid-

Dail. Jadvyga Paukštienė Kauno senamiestis.

kla išpopuliarino jų išradimą ir davė pradus metalo, vielų skulptūrai, net kolazui. Šitie metodai dabar pasikeitę, bet visai tai neturi kito tikslo, išskiriančiant eksperimentų procesą.

Nuolatiniame konflikte su buitimi ir išorine aplinka, kovojama blogis su gėriu — magija su menu, technika su šablonu. Malinowski ir filosofas R. G. Collingwood skelbė teoriją, jog magiškas menas mažai teturįs ryšių su tikruoju menu, tiksliai šiaip sau pramoginė funkcija, atseit, techninės konstrukcijos amatas, — specifika socialinė funkcija Magija joks pseudo mokslas, kaip praėjusio šimtmečio antropologai Tyler ir Frazer manė, tiksliai paprasta priemonė emocijoms sukelti ir nervams dirginti. Čia vartojamos magiškos priemonės tikslu išsukti emocijas, efektingas išdavas praktiškame bendruomenės gyvenime. Collingwood sako:

“Skatinti gaminti priemones tam tikroms emocijom sukelti, reikalinga pasidaryti pragyvenimą. Jų antraeilė funkcija — skleisti tarp draugų arba priešų emocijas, naudingas arba pragaištingas kitų gyvenimui. Šitos funkcijos nėra skirtos primityvioms tautoms, kita vertus, jos veikia mūsų vadinamoje civilizatoje visuomenėje”.

Primityvios tautos (tiksliau gentys), savo meną naudojo grynai magijai ir stabams garbinti, nes jų supratimu, viršgamtiška jėga atrodė, kaip magija. Civilizuotos tautos magiją panaudoja triukams, šposams krėsti.

Yves Tinguely pirmas sugalvojo “magišką” skulptūrą, vėliau John Kearney pradėjo gaminti barškančius gaminius. (Anksčiau “M. Ž.” buvo rašyta apie K. motorizuotą skulptūrą). Magija, tiesa, naudojama religiniuose ritualuose, ligų gydymui, užbūrimams, etc. Magija reikalinga sumanumo meniškai atlikti tam tikrą procedūrą, norint ką nors nustebinti, bet tai dar nereikią meną.

Nenuostabu, kad dar neseniai Picasso kubizmas, džazo muzika ir kitokios inovacijos

buvo vadinama “magija”. Magija, mat, potenciali blogiui, — neigiamybė. Dail. Mark Rotko teigia, kad jo spektroskopinių spalvų tvanas didelio formato drobėse magiška jėga galįs žiūrovą priversti jaudintis, įpulti į ekstazę, nervintis ir panašiai, Henry Moore skulptūra interpretoja kolektyvinio archetipo simbolius, spalvas, lyties kultą. H. Read apie magijos meną sako:

“Magijos menas ir tektoniškas menas stovi priešingoje pusėje kūrybinės dvasios. Vienas iš jų mėgina sukelti ir kontroliuoti žmogaus emocijas ritualo paklusnumui su socialinės vienybės idėja, antrasis duoda atspindį, kuris disciplinuoja tas pačias emocijas konstruktyviam tikslui siekti. Pagrindinis skirtumas yra tas, kad padaliną visas žmogaus dvasios manifestacijas į dialektinę opoziciją — į amžiną konfliktą su vidiniu ir išoriniu pasauliu, subjektyviu ir objektyviu proto stoviu, su romantišku ir klaišku vitališkumu bei grožiu — dialektinis yra begalinis.”

Iš to matome, kad menas yra metafizinė funkcija, kuri transformuoja mintis per medžiagą, šito dvasios proceso dėka, bren-dame iš komercinių džunglių.

“Magiški dievukai”

Baigiant norisi prisiminti populiaruosius “magikus”, kurie greitai nustoja savo populiarumą, net užmirštami. Rudolf Valentino, Elvis Presley, Marilyn Monroe ir kt., kuriais milijonai jaunuolių žavėjosi, tiesiog garbino, nes jie kėrėjo, kaip magikai, bet ne esoterikai. Biznieriui, darydami pelnas iš artistų, išgarsino asmenis, kaip kokius stebukladarius, sugebančius hipnotizuoti publiką. Kur yra magija, tenai negali būti meno, nors reikalingas meniškasis išsilavinimas ir magiška technika. Jeigu kam teko teatruose matyti, žino, kaip išsilavinę artizanai greitai piešia išmokę atmintinai, žiūrovui atrodo, jog magiškai daro... Dailininkas ne magikas, triukų nedaro. Jis yra žmogus menui pasirušęs, nuosirdus savo pašaukimui. Yra išimčių, kad ne visai menininkai deda visas pastangas kūrybai, ieškojimui naujų formų, kokių anksčiau nebuvo.

(Tęsinys 7-tam psl.)

MENO ŽINIOS

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

DAIL. JODVYGOS PAUKŠTIENĖS PARODA

Gegužės 25 d. Čiurlionio Galerijoje Jaunimo centre įvyks individuali dail. Jadvygos Dobkevičiūtės - Paukštienės dailės paroda.

Dail. Paukštienė yra viena iš veikiausių moterų tapytojų — impresionistė. Anksčiau yra turėjusi Chicagoje, Kalifornijoje, Bostone parodų. Atsižvelgiant į sunkias menininkui sąlygas, kada reikia ir pašaliniais darbais užsiimti, maža lieka laiko dirbti savo srityje. Dail. Jadvyga Paukštienė yra baigusi Kauno Meno Mokyklą, studijavusi meną Paryžiuje. Prieš porą metų Chicagoje dėstė meno dalykus Lituanistinėje Mokykloje. Dail. J. Paukštienė savo kūryboje trokšta žmogiško išsireiškimo, ieško naujų formų, nenutoldama nuo objektyvios realybės bei gyvenamojo laiko reiškinii.

Iškilmingas parodos atidarymas įvyks 7 val. vakaro.

VYKSTA PARODOS

Lė Corbusier

Chicago Meno Institute vakar buvo atidaryta prancūzų architekto L. Corbusier architektūros projektų (daugis iš jų spalvotos nuotraukos) paroda. Paroda labai įdomi modernios architektūros šviesoje.

— Dail. Adomo Galdiko tapybos paroda įvyko Philadelphiaje lietuvių banko patalpose. Buvo išstatyta 40 darbų. Dail. Galdikui šį rudenį sukaks 70 metų amžiaus ir 45 metai jo kūrybinio darbo.

— Janinos Monkutės-Marks paroda vyksta Hyde Park Art Center, 5236 So. Blackstone. Paroda atdara nuo 1 iki 4 val. po pietų. Baigsis gegužės 25 dieną.

— Gres Galerijoje, 49 East Oak St., gegužės 18 d. atidaryma Mijoko Ito al. tapybos paroda. Tęsis iki birželio 14 d.

The
Chain's
Favorite
Playground

COTTAGES, HOTEL
FOOD, BEVERAGES
Pier Space • Sand Beach
Picnic Grove • Pier Space
Rental • Boat Storage
Rt. 12 or Tollway to Rt. 132; 132 to Forest Ave. (3 blks. E. of 12, by shopping center); Forest N. to —
KORPAN'S LANDING RESORT.
112 E. LAKEVIEW
JU 7-4021

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS
7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 18, 1963

JAUNIEJI MENININKAI LIETUVOJE

Dar Lietuvoje neseniai gyvenę, susidūrę su kultūros gyvenimo apraiškomis, Eltai pasakojo apie tai, kaip vyksta jaunų, ką tik mokslus baigusių menininkų įdarbinimas. Dar jie buvo paklausti, ar menininkų profesinis sugebėjimas daug lemia ir kiek sveria politinė ištikimybė?

— Jaunų menininkų įdarbinimas — pasakojo atvykusieji — vyksta parinkus aukštajai mokyklai, šiai susitarus su Kultūros ministerija. Jauni aktoriai išskirstomi į įvairius provincijos teatrus, o konservatorijas, pan. mokyklas baigę muzikai dažniausiai skiriamai rajoninius miestelius, į kultūros namus, jų meno vadovais. Pažymėtina — į studento pageidavimus dažniausiai neatsižvelgiama. Dėl to dažnai atsitinka, kad aukštąją mokyklą baigęs studentas toliau pasilieka Vilniuje ar Kaune. Jis dirba, pasitaiko, ne pagal savo specialybę arba ir pats, per pažintis susiranda darbą savo profesijoje. Su tokiais nukrypimais pastaruoju metu Lietuvoje kovojama. Daugumoje visi meno studijas baigę jaunuoliai jau buvo įsirašę į komjaunuolius, tad skiriant į darbą daugiau sveria profesinis pasiruošimas. O toji politinė ištikimybė didesni vaidmenį atlieka jau darbą pradėjus.

— O kaip su jaunuolių skatinimu priklausyti komjaunimo organizacijai? Ar buv. jaunuoliai, įsidarbinę gali tikėtis kokių nors lengvatų?

— Tai sudėtingas klausimas. Jaunuolis, norėdamas patekti į aukštąją mokyklą, ir baigęs studentas, siekdamas geresnio atlyginimo, deda pastangų įrodyti savo “politinį išsilavinimą”, įstodamas į komjaunimą. Žinoma, tai jau netiesioginis spaudimas. Būna išimčių, kai studentas nėra komjaunuolis — tokiu atveju jam priskiriami “šefai” — šie studentą privalą palenkti “susiprasti”. Čia daug pareina nuo jaunuolio valios ir pasaulėžiūros. Reikia pastebėti, kad dauguma jaunuolių yra įsirašę į komjaunimą ne iš politinio įsitikinimo, bet, kaip sakoma — “dėl šventos ramybės”. Būna atvejų, kad studentai, buvę komjaunuoliai, jau pradėję profesinį darbą, pasiekę vyresnio amžiaus, atsisako stoti į partijos narius.

Tiesa, oficialiai priklausymas komjaunimui ar komunistų partijai jokių lengvatų ar pirmenybių neduoda. Tačiau didelė dalis komjaunuolių ar partinių, stodami į narius kaip tik tų lengvatų ir tikisi. Tai ypatingai ryšku meno darbuotojų tarpe. Dažniausia “tikri” komjaunuoliai ar partiniai pasirodo esą mažesnių profesinių gabumų. Todėl šią spragą stengiamasi uždengti “partiotiniu” šydu. Pertvarkant teatrus, kai dalis aktorių atleidžiama, papras-

tai partiniai ir atleisčių tarp nepakliūna.

— Dar vienas klausimas: ar Lietuvoje veikiančios aukštos mokyklos, ruošiančios menininkus, išleidžia pakankamą skaičių menininkų kultūriniam Lietuvos poreikiams patenkinti? Ar visi baigusieji praktiškai gauna darbą?

— Meno specialistų Lietuvoje paruošiama daug — Eltai toliau pasakojo iš Lietu-

vos atvykę — jų yra pakankamai, tačiau jų paskirstymas nelygus. Pz. muzikų labai trūksta rajoniniuose miestuose, nes visi menininkai deda pastangų įsikurti Vilniuje ar Kaune, Klaipėdoje ar Šiauliuose. Todėl Lietuvos provincijoje meno darbuotojų vis trūksta. Daug lemia materialinės sąlygos. Jei, teoretiniai, pagal paskyrimą, visi jauni specialistai Lietuvoje įdarbinami, tai praktikoje vaizdas jau kitoks.

SPRING SPECIALS
Band Adjustment and Transmission — Oil Change — \$13.95
Complete - Brake Job — \$14.95. — On Any Car ... plus parts.
• COMPLETE MOTOR REPAIRS
We Service and Repair All Makes of Transmissions
TOWN AUTOMATIC TRANSMISSION SPECIALIST
4524 West 63rd Street Phone 767-7280
Open 8 to 6 Daily. Closed Sunday.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU
APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolu.
CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė ištikus, noturésite jokių nemalonumų.

“Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters”

O'MALLEY & McKay, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

NAUMĖ LIONAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėję, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime “Naujiene”.

Mes norime atvykti į Jūsų namučius ir papasakoti jums savo žiurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tals laikas esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardenus, mūsų gimtinę — Žvyrinę, tų laikų Lietuvą ir didingas “Trijų Rezių šventės” apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisiųdami ar sumokėdami “Naujienuoms”, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,
NAUMĖ LIONAITĖ